

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

УДК 371.213.212.09 «1950/2004»

О.Є. КАРПЕНКО,

*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*

ПРИЙОМНА СІМ'Я ЯК ІНСТИТУЦІЙНА ФОРМА ОПІКИ НАД ДІТЬМИ У ПОЛЬЩІ (друга половина ХХ – початок ХХІ ст.)

У статті висвітлено нормативно-правові засади функціонування прийомної сім'ї у Польщі як однієї з основних інституційних форм опіки над дітьми у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. Розкрито вимоги до кандидатів на прийомну сім'ю і розміщення дітей у цих сім'ях, особливості функціонування прийомної сім'ї, умови фінансової допомоги цим сім'ям, призначення зарплати прийомній сім'ї; розмір виплат біологічних батьків за перебування їхньої дитини у прийомній сім'ї. Розвиток інституції прийомної сім'ї припадає на 70–90-ті ХХ ст. Прийомна сім'я має гарантувати дитині належні умови життя і розвитку, максимально наближені до існуючих у природній сім'ї.

Ключові слова: діти, опіка, прийомна сім'я, опікунська сім'я, батьки, Польща.

Постановка проблеми. В Україні опіка над дітьми-сиротами та тими, хто залишився без батьківського піклування, здійснюється в основному в інтернатних закладах, завдання яких – надання матеріальної допомоги, утримання, виховання, навчання, підготовка до самостійного життя. Діти в них недоотримують батьківського тепла, любові, ласки та турботи. Діти, яким не пощастило з біологічними батьками, відчуючи свою неповноцінність і беззахисність, часто зневіряються у справедливості суспільства та сенсі подальшого життя. Однак в останні роки змінилися пріоритети державної політики. Перевага надається вихованню дітей-сиріт у сім'ї (усиновлення, опіка, передавання на виховання до дитячих будинків сімейного типу та прийомних сімей). Законом України від 13 січня 2005 р. «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» було передбачено подальше заохочення та підтримку прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу [1]. У ст. 256(1) Сімейного Кодексу прийомною названа «сім'я, яка добровільно взяла на себе виховання та спільне проживання від одного до чотирьох дітей» [2]. Від прийомної сім'ї дитячий будинок сімейного типу відрізняється двома ознаками: 1) кількість дітей, взятих на виховання, не може бути меншою ніж п'ять; 2) особи, які взяли дітей на виховання, названі батьками-вихователями.

В Україні простежується тенденція зростання зацікавленості опікунською педагогікою, теорією і практикою виховання дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування. Проблема дитячого сирітства з кожним днем стає більш актуальною і болючою, цілеспрямовано проводиться значна робота зі створення нової форми державної опіки – інституту прийомної сім'ї. Складна соціально-економічна ситуація в державі спонукає науковців і практиків до пошуку і вдосконалення цієї форми опіки, вивчення польського досвіду у цій сфері.

Аналіз останніх досліджень. Теоретико-методичні засади педагогічної роботи з дітьми, що залишилися без батьківського піклування, знайшли висвітлення у працях А. Артюшкіної, Л. Волинець, І. Звереві, Л. Канішевської, Б. Кобзар, В. Оржеховської, Л. Штефан. Останніми роками спостерігається зацікавлення українських науковців досвідом опікунської діяльності країн Західної Європи, інноваційними формами опіки над дітьми. Це знайшло обґрунтування у низці наукових досліджень, а саме: І. Братусь, О. Власової, І. Козубовської, Г. Лактіонової, В. Поліщук, О. Шипіленко. Досвід суспільної опіки в Галичині, яка у XIX – першій третині XX ст. перебувала у складі Польщі, відображено у науковому доробку Р. Волянчук, Т. Завгородньої, З. Нагачевської, М. Чепіль та ін. Опіку і виховання дітей-сиріт у діяльності благодійних організацій Польщі висвітлено у працях Х. Дзюбинської, виховання дітей-сиріт у польській педагогіці міжвоєнного періоду – Ю. Якіма. Аналіз та узагальнення сучасної вітчизняної педагогічної літератури засвідчує, що у ній не знайшла належного висвітлення опіка над дітьми у прийомній сім'ї Польщі.

Формулювання мети. Мета статті полягає в науковому обґрунтуванні нормативно-правових засад функціонування прийомної сім'ї як інституційної форми опіки над дітьми у Польщі упродовж другої половини XX – початку XXI ст.

Виклад основного матеріалу. Дитина може бути позбавлена батьківської опіки з різних причин, однак усі діти мають право на виховання в сім'ї. Кожна держава, враховуючи національні традиції, культуру, етнопедагогічні засади опіки і виховання дітей, визначає власні шляхи подолання цього явища. Європейські країни орієнтуються на визнання інституту прийомної сім'ї, де оптимально створені необхідні умови для проживання і виховання дитини. За рівнем розвитку системи прийомних сімей країни прийнято поділяти на три групи: країни, де прийомні сім'ї існують більше тридцяти років (Великобританія, Фінляндія, Нідерланди, Канада та ін.); країни, де система прийомних сімей введена нещодавно (Угорщина, Румунія та ін.); країни, де система прийомних сімей щойно почала розроблятися (Україна, Росія, Грузія, Вірменія, Болгарія та ін.) [3, с. 35]. У контексті розв'язання сучасних проблем опіки над дітьми-сиротами в Україні цінним є досвід Польщі, зокрема нормативно-правові засади функціонування інституту прийомної сім'ї у різні історичні періоди.

Вивчення джерельної бази дає підстави стверджувати, що упродовж 1950–1955 рр. для Польщі характерним є очевидне зменшення створення прийомних сімей. Їх місце зайняли передусім державні опікунсько-виховні установи. Це було результатом державної монополії в освіті, централізації опікунсько-виховної діяльності. Розвиток інституційних форм опіки, зокрема державних будинків дитини, що впливало з ідеологізації опіки і виховання. Це позначилося і на вихованні дітей у прийомних сім'ях. Кількість дітей, розміщених у цих сім'ях, значно зменшилася. Це тільки частково можна пояснити зменшенням розмірів сирітства і розвитком інституцій суспільного забезпечення. На увагу заслуговує заснування у 1958 р. так званих опікунських сімей, до яких розміщували дітей віком від 6 місяців до 3 років [4]. Опубліковані нормативно-правові акти уможливили організацію найкориснішого для дитини середовища – прийомної сім'ї.

Початок 60-х років XX ст. – це період, для якого характерним є початок нових досліджень над прийомною сім'єю, вивчення нормативно-правових актів у сфері опіки. Чинні закони і розпорядження з плином часу втратили актуальність і перестали відображати найнеобхідніші потреби у сфері опіки і виховання дитини. Було здійснено спробу визначити програмно-організаційні межі для опіки дітей у прийомній сім'ї.

9 березня 1965 р. Президія Народної Ради м. Варшави прийняла ухвалу № 185/1278 у справі засад і порядку передавання дітей, позбавлених сімейної опіки, віком від 3 до 7 років на виховання опікунським сім'ям. У цьому документі зазначено: опікунська сім'я – це прийомна сім'я. Ухвала стала правовою основою для розвитку цієї форми опіки, одночасно давши змогу впроваджувати нові приписи, що стосувалися функціонування прийомних сімей, а також була першим актом, що пов'язувала діяльність судових органів із адміністраціями [11, с. 19].

На 70-ті роки XX ст. припадає наступний період зацікавлення прийомними сім'ями. Це було спричинено щораз більшою критикою виховання у державних інституціях, установах і збільшення витрат на їх утримання. Виховання дітей у прийомних сім'ях натомість було недорогою формою опіки, фінансова допомога з боку держави – мізерною. Розв'язанням ви-

ховних дилем мала бути Ухвала Ради Міністрів від 22 листопада 1971 р. у справі матеріальної допомоги для дітей до 18 років, що перебували у прийомних сім'ях. Держава виділяла грошову і матеріальну допомогу, Ухвала гарантувала дітям також право користуватися послугами служби здоров'я і соціальними виплатами [13].

27 травня 1972 р. Міністерство освіти і виховання видало Розпорядження про засади виділення матеріальної допомоги прийомним сім'ям, яке регулювало фінансову і матеріальну сферу, а також соціальну допомогу. У ньому враховані всі раніше розміщені в Ухвалі напрями діяльності. Вважалося, що, збільшуючи фінансову допомогу дитині, їй створюються умови для розвитку, які вона мала б принаймні у середньостатистичній сім'ї. Ухвала Ради міністрів від 10 травня 1974 р. у справі матеріальної допомоги для дітей і молоді у прийомних сім'ях збільшила суму грошової допомоги для дітей, водночас одноразова допомога залишилася на тому самому рівні [12]. Діти із прийомних сімей також мали право на безплатне користування яслами і садочками. Турбота держави про належне виховання й опіку проявляється в одному із формулювань розпорядження: прийомна сім'я повинна тісно співпрацювати із колективом фахівців медичних закладів, медичної опіки, школою, професійною консультацією, іншими освітніми і виховними інституціями у справах, пов'язаних зі здоров'ям, навчанням і вихованням взятій під опіку дитини.

Продовженням попередньої програми було Розпорядження міністра освіти і виховання від 13 грудня 1974 р. у справі вибору прийомних сімей і виділення матеріальної допомоги дітям, що перебували під їхньою опікою [17]. Удосконалення організаційно-правових основ прийомних сімей знайшли відображення у розпорядженні Ради Міністрів від 26 січня 1979 р. [6], яке визначало вимоги до кандидатів на прийомні сім'ї та основи співпраці суддів із адміністративними органами. Розміщення дітей у прийомних сім'ях відбувається на основі висновку або пропозиції чи за згодою родичів дитини, які мають батьківське право. Діти могли безкоштовно користуватися яслами, садочками й іншими формами відпочинку. Матеріальна допомога виділялася до 18 років, а у випадку продовження навчання – до 25 років. Суттєвим записом, що вміщений у розпорядженні, є обов'язок біологічних батьків, діти яких виховуються у прийомних сім'ях, сплачувати кошти на користь дитини.

У 70–90-ті роки ХХ ст. прийнято низку документів, які сприяли розвитку інституції прийомної сім'ї як кількісно, так і якісно. Рішенням Міністерства народної освіти від 26 січня 1988 р. із погодженням з Міністерством здоров'я і суспільної опіки прийомні сім'ї для дітей віком до 3 років мали підлягати підпорядкуванню у тому числі і фінансовому відомству освіти. Наступні правові розпорядження щодо функціонування прийомних сімей були видані у 1989 р. [7] і стосувалися питань, пов'язаних із вибором прийомних сімей, особливих норм виділення їм допомоги. У 1991 р. прийнято Закон «Про систему освіти», який регулював питання опіки і виховання у Польщі, упорядкував засади створення і співпраці із прийомною сім'єю [14]. Особливо цінні приписи у Розпорядженні Ради Міністрів від 21 жовтня 1993 р. [8], відповідно до якого прийомна сім'я повинна гарантувати дитині належні умови життя і розвитку, максимально наближені до наявних у природній сім'ї. Прийомна сім'я постійно одержувала грошову допомогу, однак найбільшою вона була для терапевтичних сімей (дитина мала право на допомогу по догляду). Така допомога складала 100% середньомісячної зарплати у виробничій сфері за попередній квартал. Діти отримали право безкоштовно користуватися державними дошкільними закладами, а їхніх біологічних батьків було зобов'язано сплачувати кошти у розмірі певної фінансової допомоги, необхідної дитині. Досягаючи повноліття, діти із прийомних сімей могли скористатися грошовою допомогою на таких самих підставах, як і вихованці дитячих будинків.

Упровадження від 29 грудня 1998 р. Закону про внесення змін до деяких актів у зв'язку зі здійсненням державного політичного реформування зумовило необхідність внесення змін до нормативних актів, які регулювали функціонування прийомних сімей [15]. Вони зумовлені передаванням завдань, пов'язаних з опікою над дитиною, з відомства освіти до суспільної сфери. Нові засади опіки над дитиною у прийомних сім'ях впроваджено Розпорядженням Ради Міністрів від 8 липня 1999 р., який набрав чинності з 1 серпня того ж року [9]. Зміни стосувалися розміру грошової допомоги, виділеної для прийомних дітей. Включення грошової допомоги для дітей у прийомних сім'ях до системи суспільної допомоги мало поєднуватися зі збереженням набутих раніше прав. З цієї метою впроваджено

запис у вищевказаному розпорядженні, що грошова допомога для прийомних сімей, призначена до 1 січня 1999 р., не підлягає змінам. Вона може бути перерахована тільки на вигоду прийомної сім'ї.

На початку XXI ст. питання функціонування прийомної сім'ї, виховання й опіки визначало розпорядження Ради Міністрів від 29 вересня 2001 р. у справі прийомних сімей [10], яке стало виконавчим актом до закону про суспільну допомогу і регулювало такі проблеми: засади діяльності прийомних сімей; критерії вибору прийомних сімей і розміщення у них дітей; форми підготовки і навчання прийомних сімей, зміст підготовки і затвердження програм їхньої підготовки; підстави і критерії призначення грошової допомоги на часткове покриття коштів утримання дитини, розміщеної у прийомній сім'ї, і величини цієї допомоги; підстави призначення зарплати прийомній сім'ї; підстави і величина виплат біологічних батьків за перебування їхньої дитини у прийомній сім'ї та порядок і спосіб процедури у таких справах. Приймозна сім'я забезпечує дитині право знати про її походження, підтримувати емоційний контакт з біологічними батьками й іншими близькими родичами, а також повагу її гідності і захист від будь-якої форми насильства, створення умов для розвитку і виховання відповідно до її стану здоров'я і рівня розвитку.

Сьогодні опіку над дітьми у прийомній сім'ї регулює Закон «Про соціальну допомогу», прийнятий 12 березня 2004 р. [16], порядок перебування дітей у прийомних сім'ях – розпорядження Міністра соціальної політики від 18 жовтня 2004 р. у справі прийомних сімей [5]. Це розпорядження також передбачає і регулює сферу співпраці районного центру допомоги сім'ї із прийомними сім'ями, порядок підготовки кандидатів для виконання функцій та обов'язків прийомних сімей, сферу співпраці центру допомоги із судовим органом, умови фінансування дитини, що розміщена у прийомній сім'ї, умови оплати професійних некровних із дитиною прийомних батьків, умови і розмір оплати біологічних родичів за перебування їхніх дітей у прийомних сім'ях.

Упродовж останнього десятиліття опіка над дитиною у прийомній сім'ї змінювалася, що було зумовлено насамперед суспільною політикою держави. Це знайшло відображення в удосконалених і змінених правових актах. Приймозна сім'я, не без певних труднощів, постійно розвивалася і зазнавала модифікацій. Майже від початку існування цієї інституції опіки точилися дискусії. Багато дослідників і організаторів опікунських середовищ для безпритульних і осиротілих сімей підкреслювали позитивні виховні якості прийомної сім'ї. Однак жоден опікунський заклад не в змозі забезпечити дитині опіку, яку може надати прийомна сім'я, хоча, попри все, батьки, що не є біологічними, у багатьох випадках стають для дитини справжньою опорою забезпечення, розуміння і любові. Приймозна сім'я, як стверджують науковці (С. Бадора, Ю. Матейск, Б. Мацяж, А. Тинельський, З. Тишка та ін.), притаманні природність процесу виховання, емоційний контакт дитини з батьками-опікунами, індивідуальний підхід до дитини, налагодження стосунків між батьками і дітьми. Приймозна сім'я виконує аналогічні функції до тих, що їх забезпечує біологічна сім'я.

Висновки. Друга половина XX – початок XXI ст. характеризується еволюцією нормативно-правових засад функціонування прийомної сім'ї у Польщі як однієї з основних інституційних форм опіки над дітьми. Приймозна сім'я має забезпечити соціально-педагогічні умови виховання дітей, гарантувати дитині належні умови життя і розвитку, максимально наближені до наявних у природній сім'ї. Для цього держава дбала про забезпечення відповідної підготовки потенційних прийомних батьків. Розвиток інституції прийомної сім'ї упродовж другої половини XX ст. припадає на 70–90-ті роки. На зламі століть функціонування прийомної сім'ї, забезпечення дитині належних умов розвитку і виховання, надання їй опіки зумовлено соціальною політикою держави. Це стосувалося насамперед вимог до кандидатів на прийомну сім'ю і розміщення дітей у цих сім'ях, забезпечення матеріальної допомоги, визначення умов призначення зарплати прийомній сім'ї; розмір оплати біологічних батьків за перебування їхньої дитини у прийомній сім'ї. Сьогодні у Польщі приймозна сім'я є важливим соціальним інститутом становлення особистості дитини, позбавленої батьківського піклування, яка має переваги виховного потенціалу над іншими інституційними формами державної опіки.

Подальших наукових студій потребує вивчення соціально-педагогічних аспектів функціонування прийомних сімей, опікунсько-виховної діяльності у державних установах опіки

дітей у Польщі та країнах Європейського Союзу, обґрунтування концептуальних засад опіки і виховання дітей-сиріт у педагогічній теорії і практиці Польщі.

Список використаних джерел

1. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Закон України від 13 січня 2005 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2005. – № 6. – Ст. 147.
2. Сімейний кодекс України. Ст. 256 (1) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://uazakon.ru/ukr/sku/256\(1\)/default.htm](http://uazakon.ru/ukr/sku/256(1)/default.htm)
3. Соціальне сирітство в Україні: експертна оцінка та аналіз існуючої в Україні системи утримання та виховання дітей, позбавлених батьківського піклування / Л.С. Волинець [та ін.]; Український ін-т соціальних досліджень. – К.: [б.в.], 1998. – 120 с.
4. Instrukcja Ministra Zdrowia 51/58 w sprawie tymczasowych zasad umieszczenia malych dzieci w rodzinach opiekuńczych // Dziennik Urzędowy Ministra Zdrowia. – 1958. – № 19. – Poz. 91.
5. Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 18 października 2004 r. w sprawie rodzin zastępczych // Dziennik Ustaw. – 2004. – № 233. – Poz. 2344.
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 stycznia 1979 r. w sprawie rodzin zastępczych // Dziennik Ustaw. – 1979. – № 4. – Poz. 19.
7. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 1989 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie rodzin zastępczych // Dziennik Ustaw. – 1989. – № 27. – Poz. 142.
8. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 października 1993 r. w sprawie rodzin zastępczych // Dziennik Ustaw. – 1993. – № 103. – Poz. 470.
9. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 lipca 1999 r. w sprawie rodzin zastępczych // Dziennik Ustaw. – 1999. – № 63. – Poz. 713.
10. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 września 2001 r. w sprawie rodzin zastępczych // Dziennik Ustaw. – 2001. – № 120 – Poz. 1284.
11. Safjan M. Instytucja rodzi zasrępczych : problemy prawno-organizacyjne / Marek Safjan. – Warszawa: Wydawnictwo Prawnicze, 1982. – 231 s.
12. Uchwała nr 119 Rady Ministrów z dnia 10 maja 1974 r. w sprawie pomocy materialnej dla dzieci i młodzieży w rodzinach zastępczych // Monitor Polski : Dziennik Urzędowy Rzeczypospolitej Polski. – 1974. – № 22. – Poz. 127; № 30. – Poz. 184.
13. Uchwała nr 254 Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1971 r. w sprawie pomocy materialnej dla dzieci i młodzieży w rodzinach zastępczych // Monitor Polski : Dziennik Urzędowy Rzeczypospolitej Polski. – 1971. – № 56. – Poz. 364.
14. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty // Dziennik Ustaw. – 1996. – № 67. – Poz. 329.
15. Ustawa z dnia 29 grudnia 1998 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z wdrożeniem reformy ustrojowej państwa // Dziennik Ustaw. – 1998. – № 162. – Poz. 1126.
16. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej // Dziennik Ustaw. – 2004. – № 64. – Poz. 593.
17. Zarządzenie nr DW4-II-515-3/74 // Dziennik Urzędowy Ministra Oświaty i Wychowania. – 1975. – № 1. – Poz. 4.

References

1. Supreme Council of Ukraine. *Pro zabezpechennya orhanizatsiyno-pravovykh umov sotsial'noho zakhystu ditey-syrit ta ditey, pozbavlenykh bat'kivs'koho pikluvannya* : Zakon Ukrainy vid 13 sichnya 2005 r. [Ensuring organizational and legal conditions for social protection of orphans and children deprived of parental care: Law of Ukraine on 13 January 2005] *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy (VVR)*. 2005. No. 6, p. 147.
2. *Simeynyy kodeks Ukrainy. Statyya 256 (1)* [The Family Code of Ukraine. Article 256 (1)] Access mode: [http://uazakon.ru/ukr/sku/256\(1\)/default.htm](http://uazakon.ru/ukr/sku/256(1)/default.htm)
3. Volynets, L.S. (1998). *Sotsial'ne syrit-stvo v Ukraini: ekspertna otsinka ta analiz isnuuyuchoy v Ukraini systemy utrymannya ta vykhovannya ditey, pozbavlenykh bat'kivs'koho pik-*

luvannya [Social orphanage in Ukraine: expert assessment and analysis of existing in Ukraine system maintenance and upbringing of children deprived of parental care]. *Ukrayins'kyi in-t sotsial'nykh doslidzhen'* [Ukrainian Institute of Social Research]. Kyiv. 120 p.

5. Regulation of the Minister of Social Policy of 18 October 2004 concerning foster families. Law Gazette. 2004. No. 233. Pos. 2344.

6. Regulation of the Council of Ministers of 26 January 1979 concerning foster families. Law Gazette. 1979. No. 4. Pos. 19.

7. Regulation of the Council of Ministers of 29 April 1989. Amending the regulation on foster families. Law Gazette. 1989. No. 27. Pos. 142.

8. Regulation of the Council of Ministers of 21 October 1993 concerning foster families. Law Gazette. 1993. No. 103. Pos. 470.

9. Regulation of the Council of Ministers of 8 July 1999 concerning foster families. Law Gazette. 1999. No. 63. Pos. 713.

10. Regulation of the Council of Ministers of 29 September 2001 concerning foster families. Law Gazette. 2001. No. 120. Pos. 1284.

11. Safjan, M. (1982). Institution of foster families: legal and organizational problems / Mark Safjan. Warsaw: Publishing Law. 231 p.

12. Resolution No. 119 of the Council of Ministers of 10 May 1974 concerning financial support for children and youth in foster families. Polish Monitor: Official Journal of the Polish Republic. 1974. No. 22. Pos. 127; No. 30. Pos. 184.

13. Resolution No. 254 of the Council of Ministers of 22 November 1971 concerning financial support for children and youth in foster. Polish Monitor: Official Journal of the Polish Republic. 1971. No. 56. Pos. 364.

14. The Act of 7 September 1991 concerning the educational system. Law Gazette. 1996. No. 67. Pos. 329.

15. The Act of 29 December 1998. Amending certain acts in connection with the implementation of political reform. Law Gazette. 1998. No. 162. Pos. 1126.

16. The Act of 12 March 2004 concerning social assistance. Law Gazette. 2004. No. 64. Pos. 593.

17. Ordinance No. DW4-II-515-3 / 74/ Official Journal of the Minister of Education. 1975. No. 1. Pos. 4.

В статье освещены нормативно-правовые основы функционирования приемной семьи в Польше как одной из основных институциональных форм опеки над детьми во второй половине XX – начале XXI вв. Раскрыты требования к кандидатам на приемную семью и размещению детей в этих семьях, особенности функционирования приемной семьи, условия финансовой помощи этим семьям, назначения зарплаты приемной семьи; величина выплат биологических родителей за пребывание их ребенка в приемной семье. Развитие института приемной семьи приходится на 70–90-е годы XX в. Приемная семья должна гарантировать ребенку надлежащие условия жизни и развития, максимально приближенные к существующим в естественной семье.

Ключевые слова: дети, опека, приемная семья, попечительская семья, родители, Польша.

The article dwells on regulatory and legal framework of foster family functioning in Poland as one of the main forms of institutional childcare in the second half of the 20th – beginning of the 21st centuries. The requirements for candidates of foster family and placement of children in these families, peculiarities of functioning of foster families, conditions of financial assistance to these families, foster wages purpose, the amount of payments of biological parents for their child's stay in foster care were researched. The active development of foster care started in the 1970's and 1990's. Foster families must provide adequate living conditions and educational opportunities similar to those in natural families.

Key words: children, childcare, foster family, substitute family, parents, Poland.

Одержано 21.10.2015.